

België-Belgique
P.B.
3300 Tienen1
2/3954

***Tijdschrift voor
Heemkunde
Folklore
Oudheidkunde***

Alpaidis

Inhoud:

Zo wou het onderwijs het eeuwige veilig stellen (M. Dodion)

De Outgaardse roots van La Esterella (M. Dodion)

De benaming van het witte bier dat te Hoegaarden werd gebrouwen (Maurice Dodion)

Nog een verslag over de eerste wereldoorlog te Hoegaarden (M. Dodion))

Een politicus van formaat, te Hoegaarden geboren, Louis Michel (M. Dodion)

Herinneringen aan de V Geslachten in de kerk van Hoegaarden (M. Dodion)

Anno XLIII nr 167 2/2007
driemaandelijks juni, juli augustus

Afgiftekantoor 3300 Tienen 1

Editoriaal

Vanaf nu zijn we bereikbaar op het internet

Vanaf nu heeft de Heemkundige Kring Hoegaarden 't Nieuwhuys ook zijn eigen website:

www.heemkring-hoegaarden.be

Dat betekent dat zowel de Heemkundige Kring 't Nieuwhuys, als de Confrerie van de V Geslachten van Hoegaarden
--

kunnen aangeklikt worden op bovenstaande website.

De vorige domeinnaam, op naam van de Confrerie alleen vervalt bijgevolg. Wie zowel het wel en wee van de Heemkundige Kring als van de Confrerie wil volgen langs electronische weg, kan vanaf nu terecht op onze eigen website.

Inhoud van de vorige jaargang van *Alpaidis*, of van *Familieschoon*, artikels die al enige jaren geleden zijn verschenen, algemene informatie over ontstaan, samenstelling... van de Edele Confrerie van de V Notabele Geslachten van Hoegaarden, wapenschilden (**die wij op de website in kleur kunnen weergeven** (wat als drukwerk niet te betalen is), aankondigingen en onverwachte nieuwsberichten op vlak van Hoegaardse heemkunde of wat betreft de Hoegaardse familiegeschiedenis, het kan vanaf nu allemaal nagelezen worden op onze website.

Zo kan het wapenschild van de familie Sweerts, in dit nummer in zwart-wit afgedrukt, op de website in kleuren worden geconsulteerd.

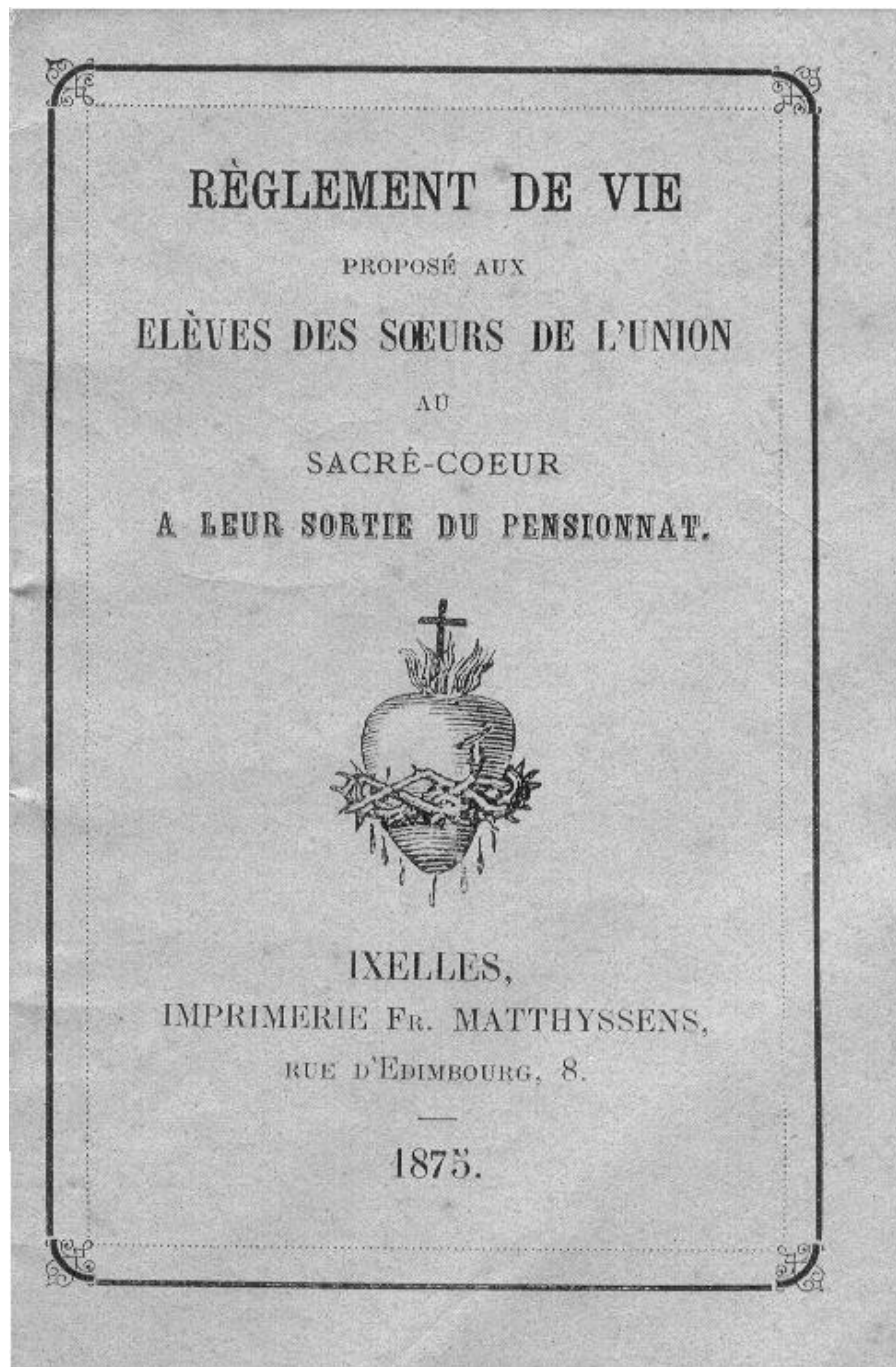
Wie meer wil weten over de afkomst van Jules Taverniers en de geschiedenis wil kennen van de grafkelder in de kerk van Hoegaarden kan zijn gading vinden in het nummer van *Familieschoon* dat gelijktijdig met dit nummer van *Alpaidis* verschijnt.

Een gecombineerd abonnement op beide tijdschriften is zeer voordelig en een mooie aanvulling voor een gedegen kennis van de geschiedenis van Hoegaarden en zijn bewoners.

Inlichtngen op de laatste pagina.

Zo wou het onderwijs het eeuwige veilig stellen

(Maurice Dodion)

Kaft van de gedrukte levensregel die de vertrekkende internen meekregen

De eerste opdracht van de Zusters van de Vereniging met het Heilig Hart, kortweg de zusters van het klooster van Hoegaarden, was het verstrekken van onderwijs, zowel aan begoede meisjes als aan de minderbedeelden. De stichter van de orde had het rond 1800 zo gewild en tot op de dag van vandaag is het niet anders. De kloostergebouwen herbergen zowel een kleuter- en lagere school voor de kinderen van Hoegaarden, als een heel instituut voor bijzonder onderwijs voor de regio.

Dat het verstrekken van onderwijs meer is dan het doorgeven van loutere kennis is niet een recent verschijnsel. Wij weten allemaal dat een school, naast het leren lezen en schrijven en het bijbrengen van een hoop vaardigheden om later fatsoenlijk zijn kost te verdienen, ook nog heel wat andere taken te vervullen heeft. Of het nu gaat om het aanleren van sociaal gedrag, of het zich leren veilig in het openbaar verkeer bewegen of het geven van seksuele voorlichting en opvoeding, ouders, overheid en allerlei organisaties kloppen aan bij de school. De school zal het wel allemaal bijbrengen.

Met het vertalen van enkele leefregels die de zusters meegaven aan hun (uit welgestelde milieus afkomstige) internen willen wij aantonen dat ook vroeger de school zich bekommerde, al of niet op vraag van één of andere instantie, om meer dan het loutere materiële welzijn van haar pupillen. Voor de niet-begoeden en de gewone kinderen van Hoegaarden (uit de 19de eeuw) hadden de zusters hun zondagsschool, waar ze godsdienstig en praktisch onderwijs gaven aan de dorpsjeugd. Bekommernis om het geestelijke, zowel als de wereldse-dagdagelijkse levensomstandigheden van de kinderen en jonge meisjes die de kans niet hadden om geregeld te studeren ging de zusters evenzeer ter harte als het welzijn van de rijkere die zich konden permitteren op kostschool te zijn.

Het boekje in klein formaat (1/32ste) omvat in totaal 31 aandachtspuntjes en/of aanbevelingen om een “perfect” leven te leiden geaxeerd op respect voor ouders en de medemens, respect voor zijn eigen lichaam en geest, en met steeds de geestelijke/kerkelijke vervolmaking voor ogen.

Bij de lectuur kan men zich moeilijk van de indruk ontdoen dat de zusters aan hun oud-leerlingen instructies meegeven die erg veel gelijken op de kloosteregel die zijzelf in Mariadal toepassen op hun eigen dagdagelijks bestaan van kloosterzuster

Het onderwijs in het pensionaat van de zusters was in die tijd uitsluitend Franstalig, zoals elk voortgezet onderwijs in België. De eerste schuchtere stappen naar wat Nederlands in het onderwijs in Vlaanderen zijn pas gezet na 1880 en wij moeten wachten op de schoolwet van 1932 voor vernederlandsing van het voortgezet onderwijs.

Over het opstaan 's morgens

Art 1 In de zomer sta ik ten laatste op om 6h, in de winter om 6.30h;

Over het bidden en andere geestelijke oefeningen

Art 2 tot 4 Handelt over het morgengebed bij het opstaan;

Art 5, 9, 12 Minstens 15 minuten per dag constructief nadenken over ‘hoe leef ik altijd maar deugdzamer’;

Art 6-8, 10-11 Elke dag zal ik naar de mis gaan en regelmatig bidden en de sacramenten ontvangen

Art 30, 31 Elke maand een bezinning en elk jaar een kleine retraite zullen nodig zijn om mijn geestelijke gezondheid op peil te houden (een retraite is een meditatie- en gebedsperiode van één of meerdere dagen onder leiding van een geestelijke in een abdij of klooster bv.)

Art 29 Ik zal dit reglement zeker om de veertien dagen eens lezen

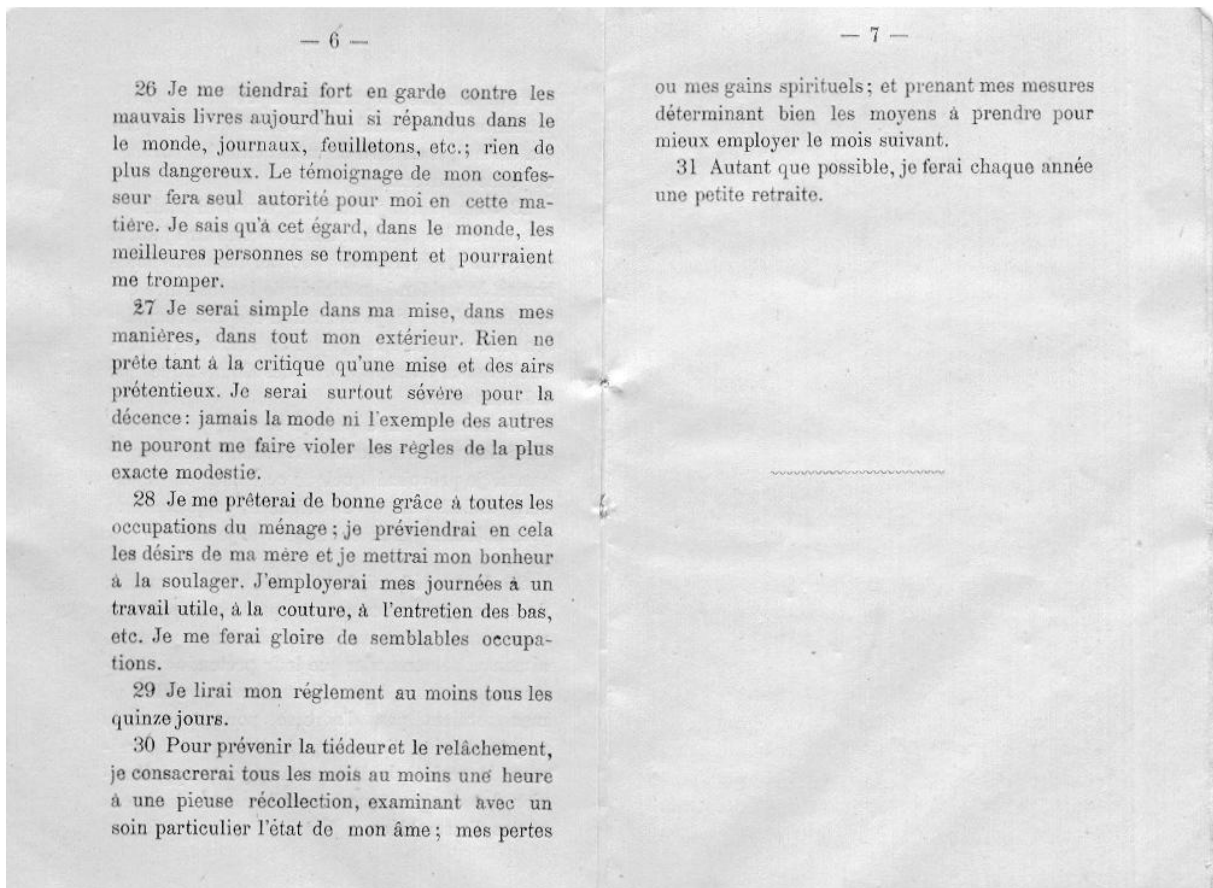
Mijn houding tegenover de anderen

Art 13,14 Ik zet mij in voor goede werken, ook in mijn parochie;

- Art 16-19 Respect heb ik tegenover mijzelf, voor mijn ouders, de geestelijkheid, broers en zussen en voor de familieband
- Art 20,21 Ik kies zorgvuldig mijn vrienden uit
- Art 22 Ik vertel geen achterklap (althoewel dit een ziekte is van onze tijd, 1875 dus!)
- Art 23 Het huispersoneel behandel ik menswaardig, maar ik ga er niet familiair mee om (de pensionaatsleerlingen kwamen uit begoede milieus;
- Art 28 Ik help mijn moeder bij het huishoudelijk werk...*

Mijn houding tegenover mijzelf

- Art 15 Zo nodig kom ik uit voor mijn principes;
- Art 24, 25 Wereldse geneugten als bals, spektakels allerhande, zijn niet aan mij besteed; als ik er toch niet van tussenuit kan zal ik mijn biechtvader om raad vragen (dienaangaande waren er richtlijnen voor de geestelijkheid)
- Art 26 Ik vermijd slechte lectuur (sinds de helft van de 19de eeuw bedoelde men met slechte lectuur de boeken tegen de godsdienst, de geschriften van de vrijmetselaars en van de protestanten, en de 'romans')
- Art 27 In mijn kledij en mijn houding zal ik altijd onopzichtig en zonder 'pretentie' zijn, wat de mode ook zou opdringen! (Willen opvallen is niet aan mij besteed)
- Art 28 (Ik help mijn moeder bij het huishoudelijk werk en) ik breng mijn tijd nuttig door met te naaien, kousen te stoppen, ...

De laatste pagina met de aandachtspunten van 26 tot en met 31

De Outgaardse roots van La Esterella

(Maurice Dodion)

De aanleiding

Voices (zaterdag 23 juni 2007)
Hoegaarden geeft monumenten een stem

Op zaterdag 23 juni 2007 zet Hoegaarden een aantal van de pas gerestaureerde monumenten in de kijker dank zij het festival **Voices@Hoegaarden**. Spil er van is de Hoegaardse bas bariton **Marc Meersman** die tal van "stemmen" uitnodigt in zijn gemeente. Woord en muziek, solo en met koor en orkest, komen aan bod op een zomerse namiddag en avond. Vanaf **14.00 u** zal een rondgang (met fiets of te voet) leiden naar een aantal locaties waar acteurs en animatoren **een act opvoeren** in een monument, dat opvalt door zijn karakter maar ook door zijn landschappelijke ligging:

- 't Wit Gebouw (Die Verdampte Spielerei)
- Sint-Rochuskapel (Kurt Defrancq)
- Sint-Katharinakapel Hauthem (Hugo Symons)
- Marollenkapel (Hikke Takke Toe)
- Sint-Janscollege Meldert

Deze optredens zijn gratis.

De kiosk op het **Gemeenteplein** vormt het decor voor het avondgebeuren van **Voices**, met onder meer optredens van: Men's Voices (met o.a. **Marc Meerman**), Kasteelknepen, **Laïs**, **La Esterella** (oud Hoegaardier), **An Van de Broeck**, Leah Thijs, **Kris Van Tongelen**.

Een ticket voor het optreden kost 8,00 euro in voorverkoop en 10,00 euro aan de kassa.

Uit de web-site van de gemeente Hoegaarden

Enige biografische nota's

Esther Lambrechts werd te Antwerpen geboren op 7 mei 1919 als dochter van de Outgaardier Alphonse Lambrechts.

De kleine esther woonde met haar ouders en zus te Antwerpen. Ze ging al vrij jong werken als naaister op een groot atelier. Tijdens de weekends ging ze samen met haar moeder naar de zangwedstrijden die in de 'Oud België' werden gehouden. In oktober 1940 waagde ze voor het eerst haar kans. De tweede keer dat ze meedeed geraakte ze tot in de finale en wonze 150 frank.

Ze werd aangesproken door de russische immigrant Charly Schleimovitz die haar impresario en grote liefde werd. Ze trouwden in 1950.

Tijdens de oorlog ging ze verplicht zingen in Duitsland. Na de oorlog brak ze door in verschillende Europese landen. Ze trad op in de meeste Europese hoofdsteden en kreeg de bijnaam van 'De Belgische Zarah Leander'. Met een repertoire van het livhte lied tot licht klassiek was ze Vlaanderens bekendste zangeres.

'Oh! Lieve Vrouwe Toren (1953), Voor een kusje van jou (1953), Alle moeders (1954), Ave maria (1955), Arrivederci Roma (1956), Steeds denk ik aan jou (1958),...waren hits, uitgebracht door Philips.

In het echte leven kende ze veel tegenslag. Ze bleef kinderloos na een miskraam, haar man overleed in 1962. Ze stopte met optreden en ging werken als secretaresse. In 1970 hertrouwde ze, maar tien jaar later was ze opnieuw weduwe.

In 1983 begon ze aan een come-back. In 1984 kreeg ze een ereteken van de minister van cultuur en in 1994 een eremedaille van de stad Antwerpen.

Maar in 1984 had het museum 't Nieuwhuys haar al bedacht met een stamboomfragment

Stamboomfragment

Jan Rega (uit Brustem)

I

Laurent Rega x Catherine Vrancken

I

Joannes Rega (°ca. 1565-+1639)

Huwde te Outgaarden

I

Anna Rega (°ca 1618)

X Henri Vlemincx (ca 1633)

I

Barbe Vlemincx (° 01.03 1655)

X 03.09.1701 met Jan Maes

I

Henri Maes (14.09.1704-1778)

X 1737 te Goetsenhoven

Met Maria Maes uit Goetsenhoven

I

Mare Catherine Maes (Outg. 07.12.1742)

X 05.05.1765 met Henri Saenen

Uit Webbekom

I

Jan Saenen

(03.05.1781-11.02.1856)

x

I

Marie Catherine Saenen

(12.07.1817-12.07.1893)

x 12.01.1840 te Outgaarden

met Nicolaes Lambrechts (Goetsenhoven)

I

Petrus Jozef Lambrechts

(23.10.1848-27.10.1922)

x Octavie Josephe Marique

(Zétrud-Lumay 15.02.1849-25.10.1910)

I

Alphonse Lambrechts (°12.07.1874)

X Olga Branteghem (°28.02.1881)

I

Esther(ella) Lambrechts

(Antwerpen 07.05.1919)

Natalis Steenweghen (Outgaarden)

x Elisabeth Demey

I

Petrus Steenweghen (° 14.03.1665)

x Gertrude Vandervoort

I

Philip Steenweghen (°08.06.1715)

x 15.08.1740 met Anne Marie Baye

I

Hubert Steenweghen (°17.03.1745)

x Margriet Michel

I

Marie Thérèse Steenweghen

(Outg. 07.05.1780-25.02.1860)

*Stamboomfragment door het museum 't Nieuwhuys aangeboden aan La Esterella voor
haar 65ste verjaardag (1984)*

HET FILOSOFISCH WOORDENBOEK VAN LA ESTERELLA

'Armoede is de wortel van alle kwaad'

In januari 2002 is La Esterella (82) alweer twintig jaar aan haar tweede carrière bezig. De eerste muziekloopbaan van de enige echte diva van Vlaanderen was internationaal, met volle zalen in Londen, Parijs en Stockholm. Maar in 1961 stopte de gevierde zangeres ermee om haar zieke man tot aan zijn overlijden te verzorgen. Esterella werd weer Esther Lambrechts en schopte het tot directiesecretaresse bij een maritieme verzekeringsmaatschappij. In 1982 werd de vrijwel vergeten ster herontdekt door Radio 2 Antwerpen en sindsdien treedt Esterella weer veelvuldig op, toonvast, boordvol energie en met een ijzeren geheugen. Ze loopt wat moeilijker, maar Esterella straalt als in haar grote dagen. Als de fotograaf wat meer expressie in de foto zoekt, brengt ze zonder verpinken acapellaversies van 'Voor een kusje van jou' en 'Alle moeders', om te eindigen met een vlammend 'My way'.

D O O D

Welke inscriptie zou u op uw grafsteen willen?

"Ik moet lachen met die vraag, want ik zal nooit een grafsteen hebben. Mij moeten ze verrassen. Wie zal er op mijn steen nog een bloemetje komen leggen als ik er één jaar onder lig? Dan denk ik niet nog aan mij. Mijn familie is te oud en mijn jongere verwanten zitten in het buitenland. Mijn zus is negen jaar ouder dan ik en dement. Ik denk er zo nuchter over omdat ik gezien heb wat er is gebeurd toen ik voor tweentwintig jaar uit de belangstelling verdween. Toen dacht ook niemand meer aan mij, en toen was ik nog jong."

Waarom zou het nu anders zijn? De mensen zullen zeggen: ze was oud, ze heeft haar leven gehad en nog een mooie comeback gemaakt. Op 25 januari vier ik de twintigste verjaardag van mijn come-

jaar in rusthuizen opgetreden, maar ik zou er toch niet graag willen wonen. Een serviceflatje, tot daar aan toe, dan heb ik nog altijd een zekere vrijheid. Ik kan dan weg als ik wil en als ik iets nodig heb, krijg ik het ook. Zo'n flatje kost wel meer, maar daar heb ik voor gewerkt. Ik heb een redelijk pensioen van mijn kar-toorwerk.

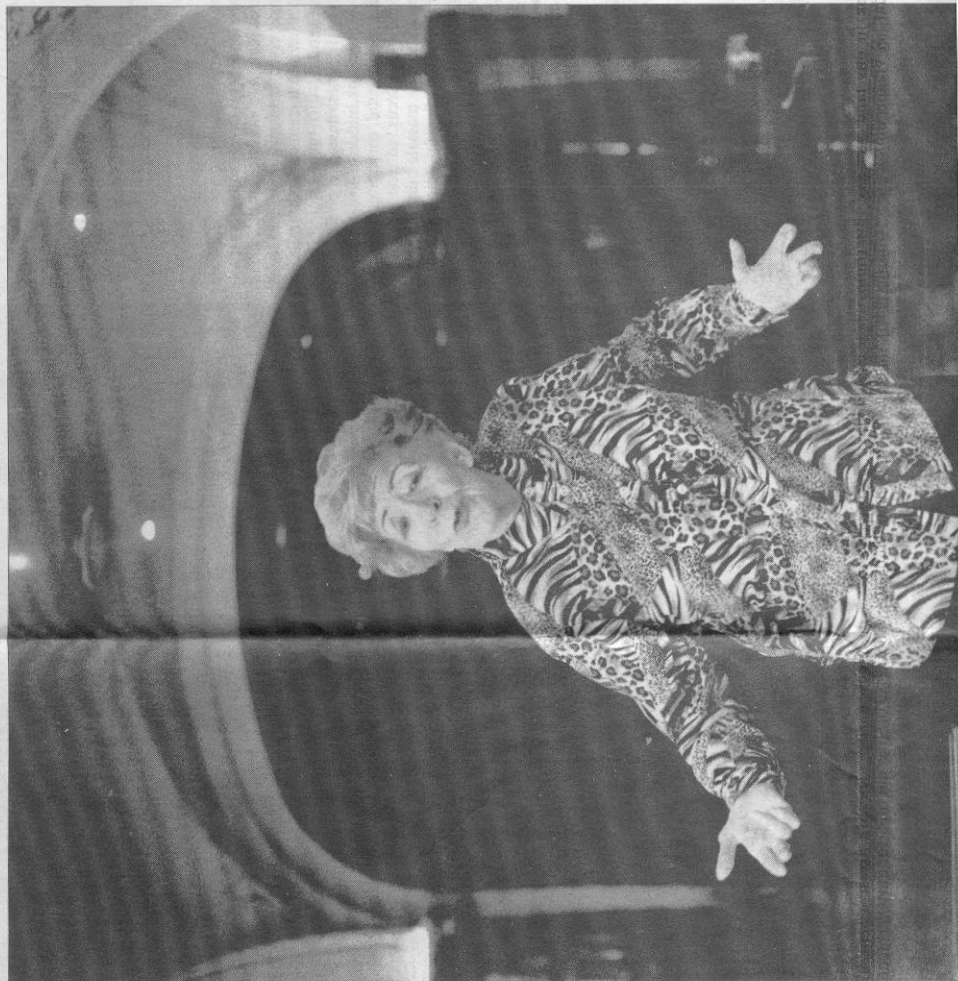
"Weet je wat ik aan pensioen krijg van mijn jaren als Esterella? 14.000 frank per jaar. Als je niets anders hebt, moet je al artiest naar het OCMW. Maar goed dat we dat nog hebben."

RELIGIE

Hoe weten wij of er een God bestaat?

"Dat is een kwestie van geloof: je moet geloven om te denken dat God bestaat. Als je niet gelooft, kan je zeggen: er is nooit iemand van boven teruggekeerd om te zeggen dat hij God gezien heeft. Het zie het zelf als volgt: er moet iets of iemand zijn die over de hele wereld beslist wat er moet gebeuren. Dat noem ik echter niet God, maar het lot. Als je niet gelooft, is het het lot dat alles beslist. Negatieve dingen worden soms door andere gecompenseerd. Was mijn man niet gestorven, had ik nu geen pensioen. Ik kan me wel wat permitteren. Als ik met vrienden wil gaan eten, dan doe ik dat."

"Mijn ouders waren geen kerkgangers. Toen ik mijn plechtige communie deed zijn mijn ouders thuisgebleven en zijn mijn zus en mijn schoonbroer mee naar de kerk geweest. Mijn moeder is thuis blijven koken voor het feest, mijn vader ging nooit naar de kerk. Mijn eerste huwelijk was, alleen, een burgerlijk huwelijk. Want mijn man was orthodox en ik had een christelijke achtergrond. Bij mijn tweede huwelijk ben ik wel voor de kerk getrouwd."

uaniand. Mijn zus is negen jaar ouder in ik en dement. Ik denk er zo nuchter er omdat ik gezien heb wat er is beurd toen ik voor tweentwintig jaar r de belangstelling verdween. Toen cht ook niemand meer aan mij, en en was ik nog jong." *(Foto: Jochems)*

Waarom zou het nu anders zijn? De ensen zullen zeggen: ze was oud, ze eft haar leven gehad en nog een mooie meback gemaakt. Op 25 januari vier ik twintigste verjaardag van mijn comeck, dat is toch mooi? Als ik toch een oto moet kiezen dat mijn hele leven nenvat, dan zou ik de titel van de leodocumentaire nemen. *Immer schijn*, want dat is mij overkomen, zonder t ik er moette voor heb moeten doen. t was Herwig Haes van Radio 2 die me nieuw opzocht, en Jos Baudewijn die e overtuigde om opnieuw te zingen, dat hij me had horen neurien. Terwijl st was aigesproken dat ik alleen maar u praten, en dat een jonge zangeres in nummers zou zingen."

GELD

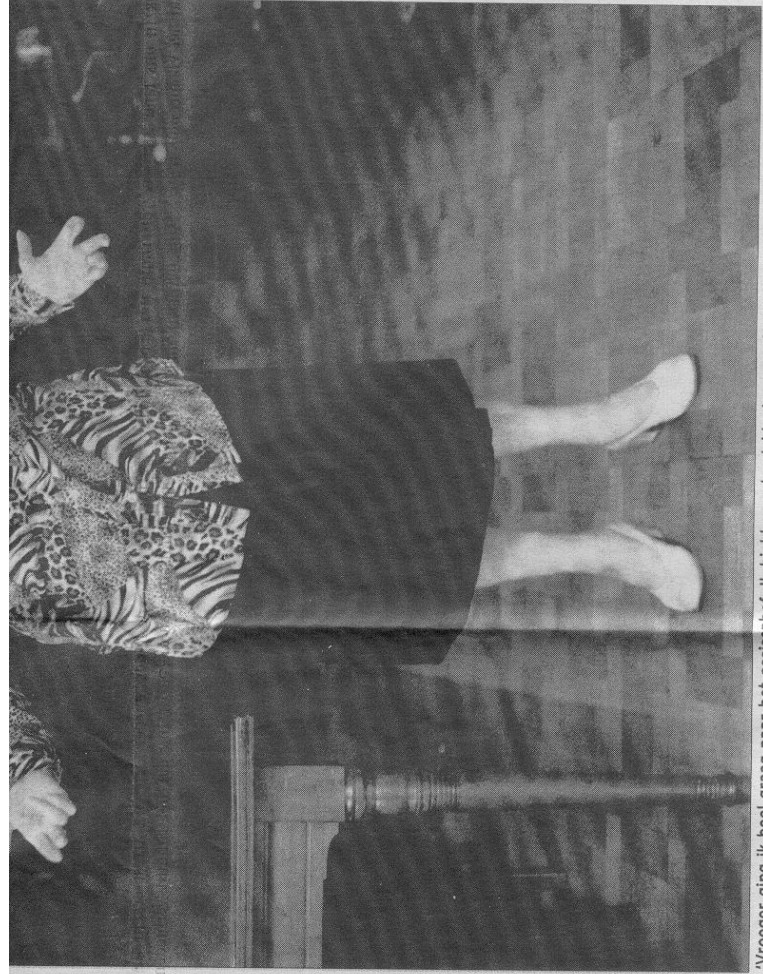
geld de wortel van alle kwaad?

s je geld hebt, dan moet je geen kwaad er doen. Ik denk eerder dat armoede wortel is van alle kwaad. De drang ar geld kan wel de oorzaak van veel aad zijn, corruptie kan daar een olg van zijn. Je zou kunnen zeggen: je u die armoede oplossen als mensen t veel geld wat meer zouden afgeven.

t is wel waar, en dat gebeurt nog niet toeg en niet overal. Misschien komt wel, er wordt tegenwoordig veel aan voor de derde wereld, maar nog jd niet genoeg.

e moet niet denken dat ik aan mijn ernationalle carrière enorme geldbe- gen heb overgehouden. Het was angrijker dat ik regelmatig werk had, heb zeven jaar in Engeland opgetre- u, ik was de eerste Vlaamse zangeres tv, op de BBC weliswaar. In 1948, vijf r voor vijf hier tv hadden. Toen ik igkwam, betaalden ze hier ook beter, dat ik uit het buitenland kwam.

het is prettig als je als artiest goed alid wordt. Dan kan je je al eens per- teren een optreden te weigeren, maar is alleen mogelijk als je goed verdient oed spaart. Wij hadden geen ziekte- kering toen mijn man ziek werd. Op moment wist ik maar al te goed rnaan ik mijn geld moest uitgeven. a heeft niemand me gevraagd hoe ik

'Vroeger ging ik heel graag naar het assisenhof. Ik hield van de pleidooien van de advocaten. Het kon gebeuren dat ik dan sympathie voelde voor een moordenaar.' *(Foto Gerf Jochems)*

dikwijls verzachtende omstandigheden. Daar beslissen de jury en de rechter over. Iemand kan zodanig gestrest zijn, het kan misschien plots gebeuren, in een

OORLOG

is oorlog onvermijdelijk?

"Oorlogen hebben altijd bestaan, ook al voor Jezus Christus. De oorlog bij ons is voorbij, de holocaust ook, maar er heerst nog altijd oorlog in de Balkan. Er is maar één land waar ik ben geweest waar ze het anders hebben kunnen oplossen. In 1947 was ik twee maanden in Praag en een maand in Bratislava. Die kwamen niet goed overeen, toen al niet.

OUDE DOM

Moeten we ouderen respecteren?

"Er zijn oude mensen die kunnen zeu- ren en zagen, dat beken ik, maar ik ben geen zeurpriet. Ik weet dat je ook de andere kant van de medaille moet bezi-

"Mijn ouders waren geen kerkgangers. Toen ik mijn plechtige communie deed, zijn mijn ouders thuisgebleven en zijn mijn zus en mijn schoonbroer mee naar de kerk geweest. Mijn moeder is thuis blijven koken voor het feest, mijn vader ging nooit naar de kerk. Mijn eerste huwelijk, was algeen, een burgerlijk plechtigheid, want mijn man was orthodox en ik had een christelijke achtergrond. Bij mijn tweede huwelijk ben ik wel voor de kerk getrouwd."

TOEKOMST

Is het mogelijk de toekomst te voorspellen?

"Het is heel eigenaardig, maar dat is mij wel overkomen. Toen ik achttien was en smoorverliefd op een joodse jongen uit Nederland, wou een oma van een vriendin van me de kaarten leggen. 'Je gaat niet met die man trouwen', zei ze. 'Je zult met een andere buitenlander trouwen. Eerst zal er echter iets verschrikke- lijks gebeuren en je leven zal totaal ver- anderen.' Het verschrikkelijke was de Tweede Wereldoorlog, waardoor mijn vriend moest vluchten. De andere man was Charlie, een Rus die in Parijs woon- de. Hij werd mijn eerste man en hij heeft Esterella van mij gemaakt. Daarvoor had ik alleen maar mijn stem.

"In Parijs werkte ik met een muzikuit- geefster, een advocate. Zij heeft een andere waarzegster foto's en brieven van mij gegeven, ik heb haar zelf niet ont- moet. Hoe die vrouw het gedaan heeft, weet ik niet, maar ze schreef mijn hele leven op in een boek en vertelde dat ik op een bepaald moment niet meer zou zingen. Ze voorspelde me een internatio- nale loopbaan die bruusk aan haar einde zou komen, waarna men niet meer over mij zou spreken. Ja, ooit zal dat er wel van komen, dacht ik. Het is veel vroeger gebeurd dan ik dacht, toen mijn man gestorven is, amper 43 jaar oud. Dat is mij overkomen. Ik moet op den duur wel geloven dat er iets is dat voorspeld kan worden op een of andere manier.

"Ja, ik ben ervan overtuigd dat het lot vastligt. Wat geschreven is, overkomt je. Het is moeilijk uit te leggen, het is zoals een klop op je kop. *(lacht)* Voorbestemd- heid, ja. Hier in Antwerpen zeggen ze: het staat geschreven en gedrukt. Daar geloof ik in, omdat het mij allemaal in de schoot is geworpen. Die comeback ook. Vier jaar geleden had ik een optre-

neert niemand me gevraagd hoe ik gedaan kreeg. Geen telefoontje, niets. heeft me wel verbitterd. Ik dacht dat el vrienden had, maar niemand liet iets van zich horen, zelfs de platen-a niet. Ik wou ook niet bedelen om plaat op te nemen. Ik ben naar de beurs gegaan en heb een kantoorjob enomen."

M O O R D

oord altijd verkeerd?

is verkeerd, uiteraard, maar er zijn

Als het slachtoffer dood is, is het moord, ook al heb je het misschien niet willen doen. Een roofmoordenaar is volgens mij een echte moordenaar, en die doet dat dan dikwijls ook maar uit misère.

"Weet u, vroeger ging ik heel graag naar het assisenhof. Ik hield van de pleidooien van de advocaten. Het kon gebeuren dat ik dan sympathie voelde voor een moordenaar, ja. Maar als ik de advocaat van het slachtoffer hoorde, dan dacht ik: hij heeft ook gelijk. Misschien had ik zelf wel advocate willen worden, maar ik had er het geld niet voor. De doodstraf hoeft voor mij niet, ik zou moordenaars eerder

kwamen niet goed overeen, toen al niet. Wat wij je, Praag had honger en Bratislava had veel eten. Maar ze zijn heel netjes uiteen gegaan, en nu is het Tsjechië en Slovakije. Niemand heeft daar last van gehad. Alleen de communisten hebben het daar alweer verkeerd aangepakt met de zelfverbranding van Jan Pallach tot gevolg.

"In 1943 ben ik opgeëist door de Duitsers. Mijn man is meegegaan. Ik moest gedurende vier maanden in Duitsland optreden, niet voor soldaten maar voor burgers. Ik had geen keuze, maar het werd wel goed betaald, 90 mark per dag,

geen zeurpiet. Ik weet dat je ook de andere kant van de medaille moet bekijken: we moeten jonge mensen ook respecteren. Het helpt niet ze te beledigen of tegen hen uit te vliegen. Op de duur geraken ze gefrustreerd en kiezen ze het verkeerde pad.

"Ons land gaat goed om met zijn bejaarden. Wij zijn zo'n beetje het landje van belofte. Als je dat soms elders neerd zijn en die zich een activiteit hebben gecreëerd waar ze veel plezier aan beleven: mensen helpen, in een kring gaan werken, de bar openhouden voor andere ouden van dagen. Ik heb zeven

ook. Vier jaar geleden had ik een optreden in de Gentse Minardschouwburg, het geheel werd gepresenteerd door Tom Lanoye. Paul de Leeuw, die me daar voor het eerst zag, maakte zijn vrienden in Amsterdam zo warm voor me dat ze de Carré boekten. Geert van Istendael, die ook in de Minard rondliep, kwam na afloop naar me toe en vroeg: 'Mevrouw, waar haalt u die energie vandaan? Ik ben klassiek geschoold, zei ik, ik heb nog altijd een reserve. Ik heb altijd op mijn interest gezongen, niet op mijn kapitaal. Mijn kapitaal heb ik behouden, en mijn interest heb ik kunnen gebruiken en die gebruik ik nog altijd."

misschien moeilijk leesbaar, maar wel de moeite om bovenstaande tekst te ontcijferen

VRJDAG
7 MEI 2004

La Esterella viert vandaag haar 85ste verjaardag „Ik heb een ijzeren geheugen”

Precies vijftientig jaar geleden werd Esther Lambrechts alias La Esterella geboren. De fiere Antwerpse diva zingt moeiteloos tientallen liedjes uit het hoofd. „Mijn geheugen is ijzersterk. Jammer genoeg laten mijn spieren me in de steek. Mijn vader is honderd geworden. Voor mij hoeft dat niet.”

door Bram VAN HEMELRYCK

De zangeres van *Onze-Lieve-Vrouwetoren* is een waterval. Bij elke vraag duikt ze terug in het verleden en dist ze moeiteloos een aantal anekdotes op. Het is alsof ze elke avond net voor het slapengaan haar biografie even naleest. Ze goochelt met namen, voornamen en somt de liedjesvolgorde van elk optreden probeereloos op. „Mijn grootste angst is ziek worden. Ik laar me elk jaar inenten tegen griep en heb nog nooit een verkoudheid gehad. Tegen ziektes als Parkinson en Alzheimer straje echter machteloos. Maar mijn strijdershart houdt me recht.”

■ U woont nog op uw eenjje

Een foto uit 1945 toen La Esterella zong voor de Amerikaanse soldaten.

©KFE

names van vroeger. Ik moet er enkel op letten dat ik dat niet doe vlak voor ik ga slapen. Want dan stroomt de adrenaline te fel door mijn lijf en lig ik een volledige nacht te woelen en te dromen van toen.”

■ **Stappen lijkt steeds moeilijker te gaan.**

„Sinds ik in september 1999 mijn schouder brak gaat het

steeds slechter met mijn spieren. Op de vooravond van de premiere van het theaerstuk *Talkshow* waarin ik de hoofdrol zou spelen, ben ik van een trapje gevallen. Mijn linkerschouder was helemaal verbrijzeld. Het enige dat de dokter kon doen was een prothese steken.”

„Ik heb diezelfde avond nog opgetreden, met die gehavende schouder. Gène Bervoets heeft me meteen na de persvoorstelling naar het ziekenhuis gevoerd. De volgende 44 voorstellingen heeft Tante Terry Van Ginderen me vervangen. Zelf zei ze het anders: ik heb haar plaats ingenomen, La Esterella vervangen is onmogelijk.”

■ **Lid van eregalerij**

■ **Bent u bang voor de dood?**

„Mijn twee mannen zijn vroeg gestorven en ik heb ook de meeste artiesten uit mijn tijd overleefd. Voorlopig kan ik me nog goed uit de nood redden. Naar een rustruus gaan zou voor mij de doodsteek zijn.”

„Het doet pijn doet dat ik mezelf niet zo vaak meer op de radio hoor. Tegenwoordig hoor je en-

kel nog boemboem-muziek en tekstloze nummers. Er zijn geen grote liedjesschrijvers meer. Ik heb een schitterende carrière gehad en ben uitvoerig bekroond geweest. Ik ben ridder in de Kroonorde, en kreeg samen met Bobbejaan Schoepen een plaatsje in de Eregalerij van Radio 2 voor een leven vol muziek. Net als alle grote artiesten zal ik misschien pas na mijn dood opnieuw naar waarde worden geschat. Kijk naar Joe Harris, Louis Neefs en Ann Christy. Zo maken ze ze niet meer.”

■ **Wat was het mooiste moment uit uw 85 jaar?**

„Dat heb ik enkele maanden geleden beleefd. Bij de opening van de Roma-cinema in Antwerpen vroegen ze me om op te treden. Ik was als derde aan de beurt en mocht als enige vier nummers zingen. Els Dottenmans was na me aan de beurt. Wat moet ik doen als ik na zo een monument moet optreden?, vroeg ze me. Ik had net een drie minuten lange straande ovaties gekregen. Dat is me wel vaker overkomen, maar als je 84 bent, voel je dan pas dat je leeft.”

Eerbetoon ook in 2001 ter gelegenheid van de voorstelling van een documentaire over haar leven

LA ESTERELLA MUSEUM PLANTIN-MORETUS VRIJDAGMARKT 22, 2000 ANTWERPEN	LA ESTERELLA La Esterella put uit haar muzikale verleden op 17 november 2001 om 19 uur in het Museum Plantin-Moretus. Ingeleid door de heer Eric Antonis, schepen voor cultuur, bibliotheken en monumentenzorg. Voorafgegaan door een documentaire die het verhaal van haar bewogen leven vertelt. Kaarten: 250 BEF Reserveren: vzw Prospekta, Grote Markt 90, 2000 Antwerpen (tel 03/220 81 11) Tickets on-line: www.ticketantwerpen.be
--	---

De benaming van het witte bier dat te Hoegaarden werd gebrouwen doorheen de tijden.

(Maurice Dodion)

De laatste tijd blijkt er een verwarring te bestaan omtrent het traditionele bier dat te Hoegaarden altijd gebrouwd is geweest en de huidige situatie. Dit artikel probeert wat duidelijkheid te scheppen dienaangaande.

Vooreerst dit. Het bier te Hoegaarden gebrouwen is altijd wit bier geweest. Tarwe, haver en gerst waren de voornaamste ingrediënten. In de loop van het brouwproces kwam er nog hop aan te pas voor de smaak en als bewaarmiddel. Het bronwater was Hoegaards, maar de tarwe, haver, gerst en hop evenzeer. We kunnen stellen dat tot het begin van de 20ste eeuw ook nog bijna alle hop te Hoegaarden werd geteeld. De brouwers betaalden trouwens meer voor de plaatselijke hop, dan voor de hop uit andere delen van ons land.

In heel ons onderzoek naar de Hoegaardse brouwgeschiedenis hebben we in de archieven maar één vermelding gevonden van bruin bier, gebrouwd op het grondgebied van Hoegaarden.

En de naam die gegeven werd sinds aloude tijden aan dat witte bier was ‘**hoegaard**’. Zo toonde het ook J. Vander Velpen aan in zijn standaardwerk over de geschiedenis van

Hoegaarden,¹ waar hij het heeft over de bloeiende biernijverheid in de 18de eeuw. Hij geeft een paar voorbeelden uit de talrijke bedankingsbriefjes die nog in het Hoegaardse archief bewaard zijn.²

Een paar voorbeelden:

‘Je lui ai fait goûter **de la Hougard**; il me dit que vous lui aviez fait mettre 3 demis-pièces dans sa cave, mais comme elles sont vides et que le Baron de Rensi, son gendre, la boit extrêmement volontiers, il m’a prié de lui envoyer encore une pièce’ / ‘Ik heb hem Hoegaard laten proeven, hij zij dat je hem drie halve stukken hebt geleverd (in zijn kelder laten zetten), maar de vaten zijn leeg en omdat Baron de Rensi er verlekkerd op is, heeft hij mij gevraagd om hem nog een stuk te zenden.’³

‘On a hier amené **une pièce de Hougard**; je l’ai goûtée, elle est excellente’ / ‘Men heeft mij gisteren een stuck Hoegaard gebracht ; ik heb ervan geproefd en het bier excellent bevonden’⁴

Deze twee voorbeelden liegen er niet om: ‘de la Hougard’ en ‘une pièce de Hougard’ slaan wel degelijk op bier van Hoegaarden, te Hoegaarden gebrouwd

En nog 100 jaar vroeger werd volgend banket aangeboden aan een in functie tredend schepen van de stad:

‘Premier à hault de bout un plat de toutes sortes de rosty
item, une grande tarte barbanoisse
Item, un jambon avec deux langues de boeuff, qui font trois grands plats
Item, quatre grands plats de succade
Item, quatre porte assiete de sucre blanc garnis
Item, duex porte assiete d’ anchoix
Item, deux porte assiete de salade au deux bout de la table
Item, de la **HOUGARD** et de la bierre
Item, des pains raspez et deux pains de froument
Item, des chandelles
Item des verds à vin et à la bierre avec quatre grands verds⁵

De ‘hoegaard’ was dus maar zo geen bier, maar een luxe-specialiteit met naam en faam. Wat de kwaliteit en de roem van het Hoegaardse bier betreft heeft op de laatste nacht van de gaschiedenis, die speciaal ging over eten en drinken, de leuvense prof emeritus Van Uytven nog letterlijk in zijn spreekbeurt gezegd dat in de 17de eeuw het bier van Hoegaarden bij ons en in de naburige contreien de drank bij uitstek was op rijkgepulde tafels!

¹ J. Vander Velpen, Geschiedenis van Hoegaarden, Leuven, 1959, P. 88 en 114

² Rijksarchief Leuven, Hoegaarden, Schepenakten, sparsim.

³ J. Vander Velpen, Idem, p. 114, voetnoot 123, de leverancier is secretaris Sweerts, de schrijver van het briefje is J. Keppenne, die te Luik als zaakgelastigde optrad voor de Hoegaardse regentie;
Een stuk bier komt overeen met ongeveer 130/140 liter

⁴ Zie vorige voetnoot, dit uittreksel komt van een brief van zekere advocaat de Fassin, ook Luikenaar en behartiger van de zaken van Hoegaarden.

⁵ Mémoire de ce qu’il faut mettre pour couvrir la table lorsqu’on vacque à preuves d’un seigneur Echevin porveu, zie Alpaidis nr 126, 1/1997. Wat de vertaling betreft van al deze schotels, dar willen we de volgende keer op terugkomen, als we het hebben over eetgewoontes.

Nog een verslag over de eerste wereldoorlog te Hoegaarden

(Maurice Dodion)

Acht dagen gevangenschap door de Duitsers van een statiebediende van Hougaerde door hem verteld⁶

't Was in den namiddag van den 18 Augustus. Rond half zes vernam men in het dorp dat de vijand kanonnen had opgesteld in Goidsenhoven, niet ver van Hougaerde af. Plotselings bemerkte men in het veld eenige grijze gestalten, met het geweer op den schouder. De pastoor en twee zijner parochianen gingen voorop. Alles was seffens in rep en roer.

Doch in de statie, waar de statieoverste zich bevond met twee ondergeschikten en een telegrambesteller, meende men dat het maar eenige verkenners waren. Edoch achter die eersten kwamen er nog, het was alsof het Duitsers regende. Met viere dus wachten wij den loop der gebeurtenissen af in onze statie. Nauwelijks echter waren de eersten den ijzerenweg overgekomen of het spel begon. Er werd gehuild, getierd, geschreeud, de geweren knetterden en wij zaten midden in 't vuur. Boven ons hoofd werden de ruiten aan stukken geschoten en de kogels floten rond ons heen. Dat duurde zoo omtrent tien minuten, toen eene bende begon te plunderen, zij draaiden het statiegebouw om en kwamen aan het kantoor, zij huilden en schoten door de ruiten recht op ons af. Het ging er op leven of dood, de statieoverste trok heel voorzichtig de deur open, waaide met zijnen witten zakdoek, en schreeuwde toch niet te schieten, eensklaps weerklonk er buiten het commando: "halt!".

Alsdan kwamen ze binnengestormd roepende: "heraus". Rapper dan hunne kogels togen wij buiten. Wij wierden vastgepakt en onze zakken doorzocht.

Wij wierden met onzen rug voor het venster geplaatst en dachten dat ons laatste uur gekomen was.

Binnen werd alles overrompeld en brand gesticht, weldra sloegen de vlammen door de stukgeslagen ruiten.

Dan werden wij; tusschen vier wachten, weggeleid door een regen van kogels, terwijl de kanonballen over ons heen floten, dara kwamen nog andere burgers ons vervoegen en wij trokken door tot op eene kleine hoogte, waar we mochten gaan liggen. Intusschen was het donker geworden, en nog steeds kwamen doodverschrikte burgers bij, zelfs eene moeder met een zuigeling op den arm. Daar brachten wij den nacht door onder de blooten hemel, op eenige schooven strooi en omringd van eenen cirkel wachten. Koude leden we daar genoeg bijzonder 's morgens als de dauw viel.

Geheel den omtrek was met Duitsers bezet. De zon was al hoog gerezen, toen men in onze nabijheid een put begon te delven.

Bange oogenblikken! Nu zeker dachten wij welk lot ons beschoren was, te meer daar de overige mochten vertrekken; met zessen bleven we er, vier statiebedienden en twee landbouwwerklieden. Wij werden ondervraagd en bij hoog en bij laag beweerden de Duitsers dat wij geschoten hadden op hen.

Eilaas, het einde van ons lijden was nog niet gekomen. Zes doode Duitsers werden in dezen put begraven en wij maakten hier kennis met eenige Belgische soldaten die in het dorp gevangen genomen waren.

(vervolgt)

⁶ Zie vorige Alpaidis; het relaas van **Jules Taverniers** verscheen in "De Wekker" van 25 maart 1922

Een politicus van formaat, te Hoegaarden geboren, Louis Michel

(Maurice Dodion)

***Dromen** hoeft niet meer. Ik ben al blij als ik een nacht goed kan slapen*

(La Esterella, 5 mei 2007)

*Als ik heel veel stemmen haal, heb ik een groot probleem; Louis Michel **droomt** van het premierschap*

(Louis Michel 14 mei 2007)

We hadden het al over La Esterella, maar Louis Michel is zelfs geboren als Hoegaardier van voor de fusie van 1976.

Stamboomfragment

Michel Henri⁷ x **Peeters** Anne Catherine

I

I

Michel Bernard (Hoegaarden 1787-1861) x **Nijs** Marie-Jsephe (Meldert 1786-Hoeg. 1859)

I

I

Michel Lambert (Hoeg. 1827-1888 x **Schoensetters** Anne Gertrude (Hoeg. 1831-1857)

xx **Vansummen** Trinette (Outgaarden 1834-Hoeg. 1896).⁸

I

I

Uit dit tweede huwelijk werden zeven kinderen geboren⁹, waaronder:

Michel Charles Louis (Hoeg. 1863-1918) x te Bost met **Loosen** Antoinette

I

I

Michel Jean Baptiste (Hoeg. 1890-1950) x **Depus** M.E.H.

I

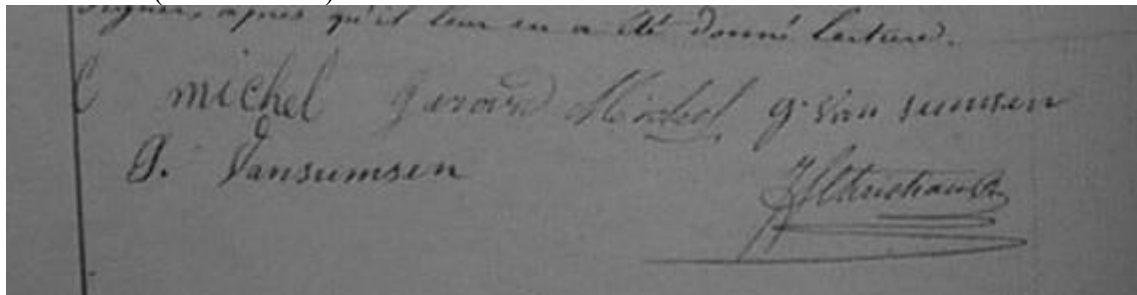
I

Michel Charles Louis (Hoeg. 1913) x **Taverniers** M.J.

I

I

Michel Louis (Tienen 1947)¹⁰

*Handtekening Michel Lambert op de akte van zijn tweede huwelijk (woensdag 14 april 1858)
Samen met dat van zijn broer Gerard¹¹*

⁷ Hier is de familienaam in de parochieregisters als **Micheel** gespeld

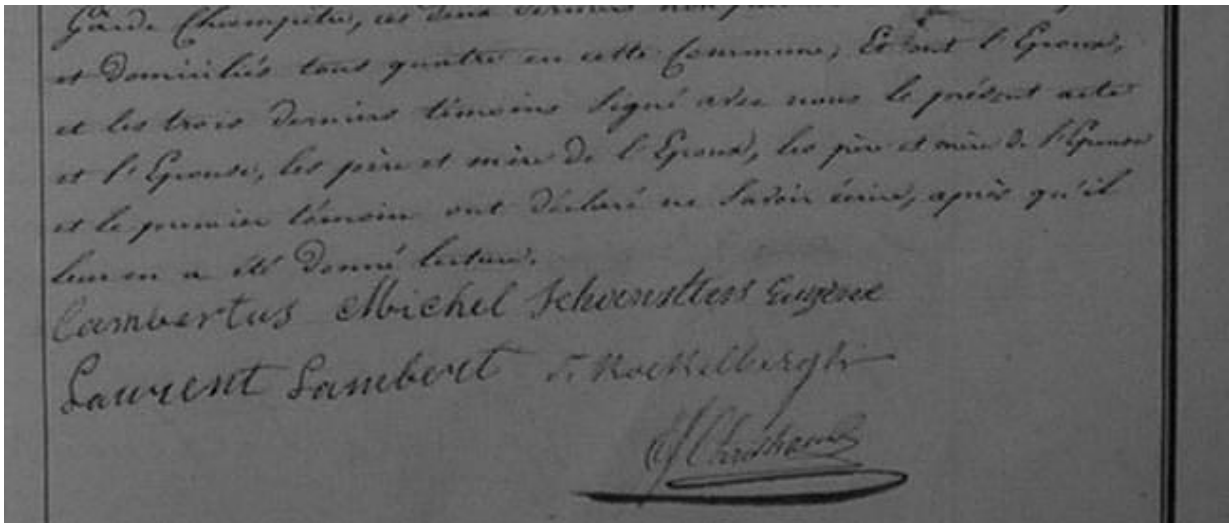
⁸ Trinette is vleinaam voor Catherine

⁹ Lambert had al twee kinderen uit zijn eerste huwelijk

¹⁰ In de materniteit ; al voor de oorlog was thuis bevallen al stilaan beginnen verminderen ; na de tweede wereldoorlog gingen Hoegaardse moeders ‘ hun kindjes kopen te Tienen’

Bij zijn eerste huwelijk op vrijdag 3 juni 1854 zag de handtekening van Lambert Michel er enigszins anders uit, zoals op onderstaand uittreksel van de burgerlijke stand van Hoegaarden is te zien. Wij hebben het fragment wat groter genomen om er op te wijzen dat nog de ouders van de bruidegom, noch die van de bruid konden schrijven en dus geen handtekening konden plaatsen (voor onze schepen van burgerlijke stand, Christiaens, was het blijkbaar niet nodig om dan maar een kruisje te zetten).

Ook broer Jacques, een jongere broer van Lambert en van Gerard¹², was analfabeet. De handtekening van Gerard was trouwens ook al wat meer dan een geslaagde poging om zijn naam te schrijven.

Uittreksel uit de akte van het eerste huwelijk van Michel Lambert (Hoegaarden, Huwelijksregister, 1854, nr 13)

Wij nemen het voorbeeld van Lambert als betovergrootvader van Louis Michel, omdat hij de eerste was van de generaties metsers-aannemers uit de familie.

De samenstelling en de woonplaats en beroepen van de familie kunnen we bevoorbeeld ook halen uit de bevolkingsregisters van de gemeente.¹³

Dat één van de zoons, Bernard, al werkmans was in de eerste suikerfabriek van Hoegaarden, vlakbij hun woonplaats gelegen¹⁴, (zij bewoonden in het huis van de ouders van Lambert), toen aangeduid als liggens in het gehucht Nerm, Nermstraat 14 (Sectie C)

¹¹ Het tweede huwelijk van Michel Lambert werd op het gemeentehuis van Hoegaarden gesloten op woensdag 14 april 1858 (hij was weduwnaar sinds 3 januari 1857). Lambert was metser van beroep, zijn ouders waren landbouwers te Hoegaarden en nog allebei aanwezig op de plechtigheid. Trinette was geboren te Outgaarden (toen gemeente Zétrud-Lumay), dagloonster van beroep en was dochter van Charles Vansumsen (+ Hoegaarden op 20.03.1841) en van Françoise Schoenzetters (sic), landbouwster te Hoegaarden.

Als getuigen trad een broer van Lambert op, Gerard, handelaar te Ans en twee broers van Trinette, naast een zekere David Schoensetters, geen familie van één der partijen

¹² Zie vorig uittreksel van het tweede huwelijk

¹³ De eerste reeks bevolkingsregisters werden begonnen in 1846; naam, geboortedatum, beroep, burgerlijke stand, emigratie en/of immigratie en nieuwe woonplaats desgevallend, overlijdensdatum, zelfs verhuis binnen de gemeente werden aangeduid en zo nodig aangevuld; de tweede reeks is van 1867, de volgenden van 1880, 1890, 1900, 1911, 1921, 1931 en uiteindelijk de reeks van na de tweede wereldoorlog.

¹⁴ Zie de davidsfondswandeling in Alpaidis nr 163 (2/2006): de dorpswandeling van de nacht van de geschiedenis.

1	Michel	Lambert	Hoegaarden 23 juillet 1837	Eponse de Pansumson (Vernette)	mason	naissance
2	Pansumson	Vernette	Hoegaarden 29 avril 1838	Eponse de Michel (Lambert)		
3	Michel fils	Bernard	Hoegaarden 2 août 1858		ouvrier dans la fabrique de sucre	naissance
4	Michel fils	Josephine	Hoegaarden 19 mars 1860			
5	Michel fils	Charles Louis	Hoegaarden 16 8 ^{me} 1863			
6	Michel fils	Jean Lambert	Hoegaarden 13 janvier 1866			
7	Michel fils	Clément Victor	Hoegaarden 17 juin 1870			né
8	Michel fils	Clémence Cornelia	Hoegaarden 7 février 1873			
9	Michel	Léon Cornelia	Hoegaarden 3 mai 1877			

Uit het bevolkingsregister van 1867, het gezin Michel Lambert

Eerste graad te Hoegaarden in de gemeenteschool met op de eerste rij de vijfde en zesde van links te beginnen de tweelingbroers Jules en Louis Michel samen met medeleerlingen en meester Albert Guilluy (schooljaar 1953-54)

De grootvader van Louis Michel, evenals de overgrootvader en de vader waren dus metsers-aannemers in die betekenis van het woord. Ze waren met Lambert de traditie van metser te zijn begonnen en al groeide hun zaak met de volgende generatie uit, ze bleven het oorspronkelijk beroep cultiveren.

Jean Baptiste Michel, kortweg Jean genoemd, huwde te Hoegaarden op 28 december 1912 met Marie Emilie Hortense Depus. Hij was aannemer van bouwwerken en woonde in de Doelstraat en had een grote opslagplaats in de Pastorijstraat, nu van de firma Taverniers, aan de Neskensstraat.

Als aannemer bouwde hij zowel de gewezen huidevetterij Evrad op de Vroente. Nu is het gebouw verdwenen, zoals de zaak, maar later kwam er het 'collenfabriekske' van Huynen (nu het bedrijf Newform te Overlaar). De familiale benaming van "collenfabriekske" slaat op de productie die o.a. bestond uit het snijden van papieren cols en boorden (voor de geestelijkheid). In de naoorlogse periode, voor de doorbraak van de populaire nylonhemden van de jaren 1960, was een middel om mannenhemden langer fris te houden, ze te voorzien van een boord in papier, die dan vervangen werd zonder het hele witte katoenen overhemd te moeten wassen of strijken. Dit gold uiteraard voor de hemden van bedienden en hoger geplaatsten, en voor de witte boorden aan de soutanes van de geestelijkheid vooral.

Ook de 'Hougardia', later de brouwerij 'de Kluis' van Pierre Celis en nu van Inbev werden door Michel als limonadefabriek en distilleerderij neergezet. Ook de 'Groote Brouwerijen van Hougaerde' van Lories, later Artois, dan de watermaatschappij en op dit ogenblik weg (in de wijk Egypte) was van hun hand. Letterlijk! De grote schouw werd door Jean Michel eigenhandig gemetst omdat zijn arbeiders het te gavaarlijk vonden

De vader van Louis Michel, Charles, was aannemer van beroep. Het gezin van Charles Michel werd op 23 september 1955 uitgeschreven te Hoegaarden naar de gemeente Zétrud-Lumay, Rue de la Station (nu Rue du Relais), aan de gewezen spoorweg (nu de Ravel), waar nog altijd het dienstbetoon gevestigd is van de Michels (vader Louis en zoon Charles)

Korte levensschets tot begin 2002, wel studeerde hij af als regent talen te Tienen en begon hij als leraar te Jodoigne (Knack, 6 maart 2002)

Andere helft van Gol

De snelle klim van Louis Michel

Louis Michel is voorzitter van de PRL (de Waalse liberalen) en troont in deze hoedanigheid in de blauwachtige ruimten die deze partij betreft hoog in wat een decennium geleden nog als „wolkenkrabber” werd omschreven. De wolkenkrabber staat op het Rogierplein en de gewezen liberale voorzitter Descamps heeft er nog altijd wat mee te maken, vandaar. Louis Michel is de nieuwkomer in het voorzittersbureau, als opvolger van Jean Gol, voor wie hij zijn bewondering niet wegsteekt.

Van Zétrud-Lumay (Zitterd-Lummen) naar het Rogierplein is een hele sprong. Louis Michel werd immers op de taalgrens geboren, zij het aan de zuidelijke kant ervan. Het dorp ligt tussen Hoegaarden en Geldenaken (Jodoigne), maar maakt sedert de fusies van gemeenten over dit land woeden, deel uit van Geldenaken.

Michel heeft voor deze taalgrens een zeer levendige belangstelling. Hij vertelt hoe ouders uit het Vlaamse Hoegaarden vroeger hun kinderen bij voorkeur naar school in Lummen stuurden, om er Frans te leren, en hoe ouders uit Lummen hun kinderen naar Hoegaarden stuurden, om er Nederlands te leren. „Hier bestond een zeer natuurlijke uitwisseling”, vertelt Michel, „en daar is veel van overgebleven. Zo word ik als schepen van het Waalse Geldenaken nog altijd op plechtigheden zeer vriendelijk uitgenodigd door mijn collega's uit het Vlaamse Hoegaarden, en het omgekeerde gebeurt ook.”

Met Michel kan ten slotte worden vastgesteld dat in dit gebied langs de taalgrens nooit incidenten plaats hadden. Om dit vreedzame beeld vol te maken moet nog worden gemeld dat Louis Michel zelf (geboren op 2 september 1947) les gaf in de Nederlandse literatuur in het Franstalig secundair onderwijs, vóór hij overstapte naar de politiek. Op de vraag naar zijn geliefkoosde auteurs antwoordt hij na enig aarzelen met een verwijzing naar Streuvels, Gezelle en Maria Rosseels.

Bieten

Op economisch en sociaal gebied is het met deze uithoek

van het arrondissement Nijvel in Waals-Brabant niet schitterend gesteld. Grote boeren leveren bieten voor de suikerfabriek, arbeiders en bedienden zitten in de massa pendelaars naar Brussel, maar ook naar Namen. Zij vertrekken vanuit Tienen. De streek rond Geldenaken heeft het laagste gemiddelde inkomen in Waals-Brabant; Louis Michel is daar als een met zijn gewest innig verbonden politicus zeer om bekommerd.

Een hele sprong dus, van Zétrud-Lumay naar het Rogierplein, van Streuvels naar het voorzitterschap van een regeringspartij. En dan zegt Michel — waarheidsgetrouw en bescheiden: „Ik ben per ongeluk in het parlement geraakt”. Helemaal per ongeluk gebeurt zoiets natuurlijk nooit.

In 1978 stond Michel immers tweede op de PRL-lijst in Nijvel, die beroemde verkiezingsomschrijving waar vanuit de rest van Brabant de meest eigenaardige stem-

menverschuivingen plaats hebben, maar twee zetels in Nijvel voor de PRL, dat was toch nog nooit vertoond. In 1978 gebeurde dat wel. De PRL behield toen één zetel in het arrondissement Brussel, en stuurde zoveel overschot van stemmen naar Nijvel dat Michel er na Kubla voor de PRL verkozen geraakte. Kubla was een gewezen RW'er, meegenomen in het zog van Perin, Gol en Knoop.

Bij de volgende verkiezingen (1981) voelde de PRLW die behoefte om de W van Walon te benadrukken niet meer zo fel aan, en bovendien had Michel in Nijvel Kubla wel overvleugeld, zodat hij lijst-aanvoerder werd. Intussen was hij een van de trouwste medewerkers van PRL-voorzitter Gol geworden. In juni 1980 werd hij politiek sekretaris van de partij, aanloop naar het voorzitterschap, dat hij sedert 23 januari 1982 waarneemt.

„Ik heb veel met Jean Gol gewerkt”, zegt Michel. „Hij

heeft ons allemaal enorm beïnvloed. Gol is een echt reformist. Hij dierf dingen herdenken binnen de partij. Het liberalisme was te konservatief geworden. De partij durfde bepaalde problemen niet meer aanpakken, zoals het onderwijs of de verhouding tussen staat en economie. De liberalen kwamen altijd een paar oorlogen te laat, en bepaalden hun politieke houding in functie van de stellingen van anderen. Dat is nu voorbij. Wij rekenen niet meer op de stellingen van anderen om onze besluiten te trekken. Gol heeft deze partij offensief leren denken.”

Op de vraag hoe dit nieuwe liberalisme omschreven kan worden antwoordt Michel: „Het liberalisme is de weg van de voortdurende wisseling, van de voortdurende dynamiek, wat zeggen wil dat besluiten nooit definitief kunnen zijn. Alleen het einddoel is zeker: de bevrijding van het individu. Het liberalisme mag niet aan de ene zijde van de klassenstrijd worden inge-

Louis Michel is PRL-voorzitter. Dat verbaasde de buitenwereld, niet de Waalse liberalen. (foto Eric Peustjens)

Een korte schets van de levensloop van Louis Michel (zijn zoon-politicus lijkt als twee druppels water op de vader), met wat onnauwkeurigheden (die in onze tekst zijn rechtgezet) (De Standaard, 8 maart 1982)

HUMO We zien u ook bijna nooit aan zijn zijde.

PIERRE « Ik heet geen Hillary, hè (*lacht*). Neen, ik ben niet het type dat zich opdringt. Ik sta liever in de schaduw. Dat is mijn karakter. Op officiële gelegenheden, een koninklijk huwelijk of zo, ben ik er wel altijd bij. Maar ook dan ga ik eigenlijk niet mee voor het evenement, maar om eens dicht bij Louis te zijn, en eens wat tijd met hem door te brengen.»

De eerste keer

HUMO Wat is er zo onweerstaanbaar aan Louis?

PIERRE « Goh. Weet je, de eerste keer dat ik Louis zag, was ik veertien en lag ik in het ziekenhuis vanwege mijn blindedarm. Louis was de beste vriend van mijn oudere broer, en ze kwamen voordat ze weer eens samen op stap gingen even bij me op bezoek. Ik zie 'm nog zitten in de hoek van de kamer - hij zei niets, had duidelijk veel meer zin om uit te gaan. Toen ze weg waren, heb ik tegen mijn moeder gezegd: 'Wat was die onsympathiek, zeg!' En weet je wat hij tegen mijn broer over mij zei? 'Si ta soeur était plus âgée, je me la taperais bien - Als je zus ouder was, zou ik haar gerust eens willen binnendoen.' (*Lacht*)»

HUMO Wanneer voegde hij de daad bij het woord?

PIERRE « Drie jaar later. Ik was toen zeventien en hij vierentwintig.»

HUMO U zat dan nog op school.

PIERRE « Ja. Ik kon goed leren, was in de humaniora altijd de eerste van de klas. Maar daarna ben ik de lerarenopleiding hier in Gel-denaken gaan volgen, en toen is de liefde ertussen gekomen. Louis was mijn leraar daar, en een leraar die een relatie had met een leerling, dat werd heel scheef bekeken. Dat hoorde niet, vond iedereen. Ik heb nog wel eerst mijn partiële examens gehaald om te bewijzen dat ik niet stopte omdat ik het niet kon, maar de situatie was zo gênant dat ik daarna van school ben gegaan. Op mijn negentiende zijn we getrouwd.

» Mijn ouders waren natuurlijk niet blij dat ik stopte. Het was de eerste keer dat ik iets tegen mijn vaders zin deed. Ik heb nog wel even in het BLO gestaan, maar ik raakte snel in verwachting. Toen waren er nog geen crèches en onze ouders vonden dat een vrouw haar kind zelf moest opvoeden. Louis wilde dat ook wel graag. Moeder en echtgenote zijn werden mijn doelen en ik denk dat ik daarin toch wel heel goed ben geslaagd.»

De telefoon gaat, haar oma belt.

PIERRE « Nu mijn kinderen groot zijn, heb ik me op de oude mensen gestort (*lacht*). Louis noemt mij Moeder Teresa omdat ik er zo van hou voor mensen te zorgen. Ik zorg graag, ben dol op tennissen en op Louis. Zo, nu weet je alles. Meer is er over mij niet te weten (*lacht*).»

HUMO Heeft Louis u lid van de PRL gemaakt?

PIERRE « Neen. Dat was ik al. Ik kom uit een

blauw nest, ik ben een kind van commerçanten. Mijn vader was slager en een militant lid van de PRL; zolang als ik me kan herinneren verkocht hij partijkaarten en plakke affiches. Ik was niet zo politiek geïnteresseerd, maar ik hoorde mijn broer thuis wel altijd spreken over zijn vriend Louis, de voorzitter van de PRL-jongeren die al in de krant stond. Maar daarvoor ben ik niet gevallen, hoor, al weet ik ook niet goed waarvoor dan wel. Misschien was het omdat ik twee oudere broers had en me thuis altijd het kleine meisje voelde. Ik was heel erg geflatteerd dat een leraar van zeven jaar ouder dan kleine meisjes opeens zag staan. En ja, hij kan natuurlijk ook wel praten, hè. Die charme mist zijn effect nooit, dat ondervind ik zelf ook nog elke dag. Dat is zo fantastisch tussen ons, dat we alles nog steeds zo beleven als veertig jaar geleden. Ik ben heel *fleur bleue*, erg romantisch, en je zou dat misschien niet zeggen van Louis maar hij is dat ook. Hij is echt fantastisch en hij is van mij.»

HUMO Is hij ook een fantastische vader? Tot zijn achttiende, zei uw zoon Charles, heeft hij zijn vader nauwelijks gezien, en had hij eigenlijk alleen een band met u.

PIERRE « Dat is waar, we hadden een sterke band, misschien was ik zelfs een heel klein beetje possessief, juist omdat de opvoeding van mijn zonen het enige was dat ik had. Maar ik besepte op tijd dat hij zijn eigen leven had en hij er zelf iets van moest maken. Op zijn achttiende heb ik Charles losgelaten, en toen pakte Louis 'm van me over. Ik weet niet of het tijdens de diploma-uitreiking was - toen het schoolhoofd zei wat voor een briljante leerling Charles was - maar in ieder geval was het alsof Louis zijn zoon rond die tijd voor het eerst echt zag, en besepte dat het iemand was met kwaliteiten, politieke interesse en eigen ideeën.

» Het deed wel een beetje pijn. Ik weet nog dat ik tegen Louis zei: 'Het is alsof ik een bloem heb geplant, jarenlang heb verzorgd en besproeid, en op het moment dat-ie op z'n mooist is, kom jij en pluk je 'm voor mijn neus af' (*lacht*). Ik verwijt hem helemaal niets, hè, want het ging echt niet anders, maar tot hun achttiende heb ik hun opvoeding toch bijna in mijn eentje op me genomen. Maar toen Louis met Charles over politiek begon te discussiëren, was ik hem kwijt.»

Vrouwen op de baan

HUMO Ook Charles' jongere broer Mathieu zit al in de gemeentepolitiek. Zit het in de Michel-genen, denkt u?

PIERRE « Pfff. Misschien is het toch veeleer het resultaat van een geslaagde opvoeding. We zijn echt wel een heel hechte familie. Louis is er niet vaak, maar de zondagen en de vakanties waren heilig en heel intiem. En ja, ik had 't wel altijd over *papa-dit-en-papa-dat*, en ja, Louis is politiek, dus...»

HUMO U zat met Charles te eten toen Daniel

Ducarme belde met de vraag of hij op zijn vierentwintigste Waals minister van Binnenlandse zaken wilde worden. Wat dacht u toen?

PIERRE « 'Wat is dit voor onzin!' Ik zei meteen: 'Niet doen! Veel te vroeg. Veel te gevaarlijk.' Ik was ook bang voor Louis. En die angst werd bewaarheid: Herman De Croo beschuldigde Louis van nepotisme, terwijl het toch een initiatief van Ducarme was. Ik snap nog steeds niet precies wat hem dreef. Misschien geloofde hij echt in Charles. Misschien wilde hij Louis plezier doen, maar dat is dan niet gelukt want Louis was juist zijn campagne voor een nieuwe, schone politiek begonnen, dus 't kwam hem heel slecht uit. Gelukkig doet Charles het heel goed en weet iedereen dat hij niet alles aan zijn vader dankt.»

HUMO Loopt u warm voor politiek?

PIERRE « Ik volg het zoveel ik kan, en ik ben ook al wel opgekomen. Ik ben zelfs twee uur lang verkozen geweest. Ik was kandidaat voor het arrondissement Leuven. Om in Vlaanderen Waalse stemmen te ronselen had Louis mij als Martine Michel bovenaan de lijst gezet - er waren affiches en al. Maar dat zal-ie niet snel nog eens doen. Eerst merkte hij dat de man die voor de PRL affiches plakte opeens alleen nog in Leuven was - het hing daar vol met mijn foto's, terwijl Louis' portret, waar die man kennelijk iets minder graag op keek, nauwelijks te zien was op straat. Bovendien heb ik die nacht van de verkiezingen twee uur bovenaan gestaan. *L'horreur!* Ik moet de enige kandidaat ooit zijn geweest die alleen maar dacht: 'Neen! Neen! Ik wil niet!'

» Je weet dat man en vrouw normaal gesproken niet tegelijkertijd in het parlement mogen. 'Jij kan 't vergeten, Louis,' pestte ik 'm bij elke stem die ik won, want als ik voet bij stuk zou houden, moest de oudste van de twee aftreden, haha.»

HUMO Op de foto van de Top van Laken is er weer nauwelijks een vrouw te vinden. Moeten er niet dringend meer vrouwen in de politiek?

PIERRE « Neen. Dat is toch een kwestie van karakter en interesse, niet van geslacht. Ja, dat is mijn mening, en mijn man weet dat. Ga naar een willekeurig congres en je zal zien dat er 70% mannen en 30% vrouwen rondlopen. Misschien zijn vrouwen wel echt minder geïnteresseerd, en is het enige wat er gebeurt als je een 50%-50%-verhouding oplegt dat je valabele mannen vervangt door matig geïnteresseerde vrouwen. Neen, ik denk: als je echt geïnteresseerd bent en echt goed, zul je wel opvallen.»

HUMO Een vrouw moet toch vaak nog steeds méér doen voor dezelfde waardering.

PIERRE « Misschien is dat zo. Misschien begriep ik het niet goed omdat ik zelf nooit langdurig aan het professionele leven heb deelgenomen. Maar ik speel wel tennis, en vaker tegen mannen dan tegen vrouwen. Ik

Een pagina uit de inwendige keuken van het gezin Louis Michel, uit een interview met zijn echtgenote Martine Pierre (HUMO, 31 december 2001)

malig commissaris Edith Cresson aan het licht bracht en daarmee de val veroorzaakte van de voltallige commissie-Santer, neemt geen genoegen met de verklaring van Kroes. Hij vraagt aan de Nederlandse regering dat er een veiligheidsonderzoek naar Kroes zou worden uitgevoerd door de inlichtingendienst AIVD, vergelijkbaar met onze staatsveiligheid. Van Buitenen heeft een nota opgesteld over Kroes, waarin hij achttien punten van bezorgdheid opsomt. "Ik heb nog geen bewijzen, maar wel genoeg aanwijzingen voor een nader onderzoek door de AIVD", zei Van Buitenen gisteren. Hij maakte ook melding van geruchten over het bestaan van een Zwitserse bankrekening van Kroes. In haar declaratie zegt Kroes niets over bankrekeningen. Over die en andere kwesties kan Kroes vandaag pertinente vragen verwachten als ze 'examen' komt afleggen in het Europees Parlement.

28.09.04
● LOUIS MICHEL

De gewezen MR-minister van Buitenlandse Zaken en toekomstig eurocom-

missaris voor Ontwikkelingssamenwerking heeft zijn geld evenmin belegd in aandelen. Hij meldt een bankrekening bij KBC, waarop 99.000 euro staat. Ook bezit hij twee huizen in Geldenaken, een appartement met garage in Knokke, een studentenhuus in Brussel, een stuk landbouwgrond van 1,17 hectare in de buurt van Geldenaken en een vakantieverblijf in het Zuid-Franse dorpje Montmeyan. Ten slotte vermeldt Michel dat hij voorzitter is van de raad van bestuur van Sedifin, een lokale elektriciteitsdistributeur in zijn streek, en bestuurder van Gemeentekrediet Holding, Brutélé, Sedilec, Seditel, TEC Brabant Wallon en twee intercommunales.

● PETER MANDELSON

De toekomstig Brits eurocommissaris voor Handel schreef op zijn aangifte een belang van 21 procent in het reclameagentschap CHI, maar vermeldt niet welke waarde die participatie vertegenwoordigt. Naast enkele minder belangrijke functies, als voorzitter van de Hartlepool voetbalclub of voorzitter

*En ook nog dit: kandidaat-eurocommissarissen maken hun bezittingen openbaar, dit vooral met het oog op de relaties met bedrijven.
(De Morgen, 28 september 2004)*

En voor nieuwe-Hoegaardiers ook nog dit:

Frans Michel was de broer van Louis' vader en chauffeur in de jaren '30 en gehuwd met Irma Saelmaekers. Zij hebben geen kinderen gehad, maar toen Irma het heeft geerfd, hebben ze het café Gilain op de hoek van de Astridlaan-Doelstraat uitgebaat. Bij Frans Sêlleke werd in de dertiger jaren de dorpspolitiek besproken.¹⁵ Er was ook een duivenlokaal (een tweede maatschappij hield lokaal bij Bare Brem en ze korfdën in elk om de week).

En de zondagvoormiddag was er haantjeszang (met Spaanse haantjes)
In de tijd van Gilain was er ook een boogschuttersdoel

¹⁵ Een stukje van 5 centiem was een solleke te Tienen en è stûkske te Hoegaarden

Herinneringen aan de V Geslachten in de kerk van Hoegaarden

(Maurice Dodion)

De Edele Confrerie van de vijf nobele geslachten van Hoegaarden zijn opgericht in december 1741. De rechtstreekse aanleiding was het testament van pastoor-deken Henricus Peeters die een testament had nagelaten waarin hij een aanzienlijke som voorzag voor een studiebeursstichting ten voordele van de kleinkinderen van zijn geliefde zuster Catharina Peeters. Deze was gehuwd met Servaes Sweerts en het echtpaar woonde in de ‘Cruysblock’ (de hoeve Cipers). Van hun acht kinderen zijn er uiteindelijk 5 gehuwd, het begin van de vijf geslachten: Sweerts-Sweerts, Sweerts-Van Osmael, Van Nerum-Sweerts, Hoebancx – Sweerste en Struys-Sweerts, twee zoons en 3 dochters.

De nieuwe en huidige kerk van Hoegaarden werd gebouwd tussen 1754 en 1759 op de plaats van de vorige. De rijkdom van Hoegaarden in de helft van de 18de eeuw en de macht van de Sweertsen en hun aangetrouwde families moest en zou letterlijk tot ver in de omtrek te zien zijn dankzij de afmetingen van de nieuwe kerk en dank zij de luxe van haar interieur.

De voor de hand liggende vraag is danook: ‘Wat is er in die kerk van Hoegaarden te zien dat refereert naar die vijf geslachten, naar Sweerts en consoorten.

Al met al is dat niet zo bijster veel meer, omdat veel verdwenen is, vooral met de beschietingen onder de eerste wereldoorlog.

Zo weten we dat er een aantal obiits waren van overledenen van de geslachten, maar die zijn allen weg.¹⁶

De glasramen van voor 1914 zijn ook allemaal stukgeschoten en hersteld of vervangen. Geen enkel 18de eeuws glasraam blijft er over. Wel zijn er 19de eeuwse schenkingen, die refereren naar de grote families, zoals de schenkingen Nijs (wiens bezittingen het eerste wezenhuis werden eind 19de eeuw, Stoopkensstraat). Van 18de eeuwse glasramen hebben we zoals van de obiits, geen enkele getuigenis voor het ogenblik.

Wat is er (nog) wel?

Vooreerst **de grafsteen van pastoor-deken Henricus Peeters** voor het zijaltaar van het H.Sacrament, aan de Zuidkant. De tekst is nog mooi leesbaar, maar het wapenschild is weggehakt. Hetzelfde is gebeurd met het wapenschild van de tweede grafsteen die zich nog in de kerk bevindt, voor het altaar van O.L.Vrouw aan de Noorkant, de grafsteen van de familie Loyers. De wapenschilden zijn verwijderd bij het begin van de Franse overheersing, heel waarschijnlijk tegelijkertijd met het weghakken van het wapenschild Van Nerum.¹⁷

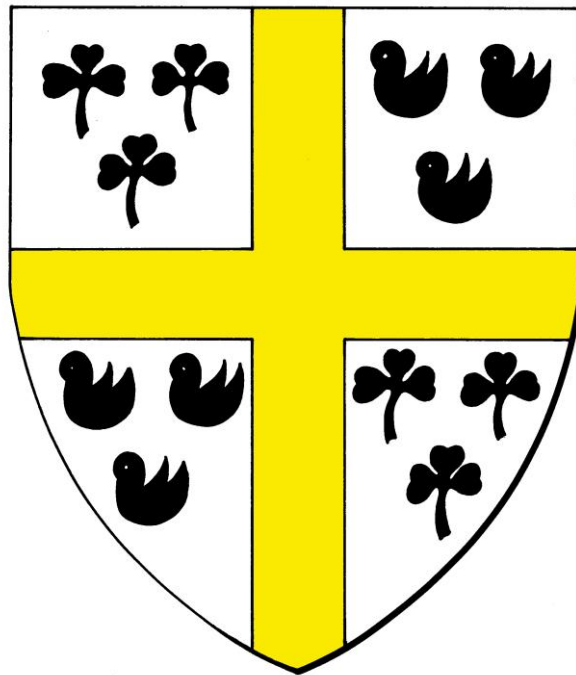
In de Noordelijke zijbeukstaat een portiekaltaar toegewijd aan O.L.Vrouw, bekroond met kruis, in fronton **wapenschild**, in portiek beeld van O.L.Vrouw Onbevleete Ontvangenis met Kind, op predella in reliëf Mariamonogram, op altaartafel in medaillon buste van O.L.Vrouw met Kind, 1ste helft van de 18de eeuw (?), gemarmerd en beschilderd hout¹⁸. Het zou niet verbazingwekkend zijn moest dat altaar ook al gestaan hebben in de voormalige kerk. Maar wat nog meer de verbazing opwekt is het wapenschild, dat met de klavers en de merels van de

¹⁶ Een obiit is een wapenschild van de afgestorvene, geschilderd op een zwarte ruitvormige plaat, en waarop ook de overlijdensdatum is aangebracht.

¹⁷ Zie hierover Familieschoon, 19(NR), 1/2007, art. 66

¹⁸ Fotorepertorium van het meubilair van de Belgische bedehuizen, Provincie Brabant, Kanton Tienen, Brussel, 1980, p. 38.

familie Sweerts van Hoegaarden. Wij kunnen stellen dat het altaar een gift is geweest van Sweerts aan de kerk. En het wapenschild is niet weggehaald in de troebele tijd van de Franse periode! Waarschijnlijk is het toen niet opgevallen en dus ontsnapt aan het vandalisme.

Wapenschild van de familie Sweerts in het fronton van het altaar

De godslamp zou nog een schenking zijn van gewezen pastoor-deken Henricus Peeters en dus dateren uit de 1ste helft van de 18de eeuw en niet uit de 19de, zoals in het Fotorepatorium wordt aangegeven.¹⁹

De crypte, waarover een uitgebreid artikel in Familieschoon²⁰

Buiten de kerk **de herdenkingsinscriptie** in hardsteen, met chronogram over de bouw van de eerste kerk door Alpaidis, gravin van Hoegaarden, het verval ervan en de wederopbouw dankzij burgemeester Collard en secretaris Servaes Sweerts, eerste steen werd gelegd door pastoor Henricus Sweerts, 1754.

¹⁹ Zie vorige voetnoot

²⁰ Familieschoon, 20(NR), 2/2007, Art . 68, De grafkelder in de kerk van Hoegaarden

Genealogie Van Nerum

De drie delen van de genealogie Van Nerum zijn verschenen.

In het eerste deel worden naam, plaats en heraldiek beschreven, naast de geschiedenis van de eerste vijf generaties Van Nerum te Hoegaarden sinds het begin van de 18de eeuw (het gaat hier om een terugkeer naar Hoegaarden). Er is ook een overzicht van de andere Van Nerumtakken en een poging tot aanschakeling rond Tienen verwerkt. Dat eerste deel bevat ook de statuten van de *Gulden Lelie*, de familiegilde uit de 18de eeuw, heropgericht in 1961. Dit eerste deel werd gedeeltelijk herwerkt en zoals het tweede deel nu digitaal afgedrukt, wat de kwaliteit aanzienlijk ten goede komt.

Het tweede deel behandelt de zesde generatie Van Nerum met een blik op de ouders van de huidige generatie. Overvloedig en onuitgegeven illustratiemateriaal en geschiedkundige gegevens maken van deze twee delen een werk waar alle Hoegaardiërs veel deugd kunnen aan hebben.

Het derde deel omvat de 20ste eeuw en geeft veel fotomateriaal en doodsbrieven, ook interessant voor een aantal andere families. Een index van de persoonsnamen en de plaatsnamen vervolledigt de drie delen.

Elk deel kost 15 euro (verzending inbegrepen) en wordt bezorgd na overschrijving op rekening **330-0102965-05 van Dodion Maurice**, met vermelding van aantal en gewenste delen.

Een repertorium van de eerste eenenveertig jaargangen van ons tijdschrift *Alpaïdis* is verschenen: *Beter één vogel in de hand dan tien in de lucht, Veertig jaar + 1, Heemkunde en heemkundig tijdschrift te Hoegaarden, 1965-2005*

Kan besteld worden mits overschrijving van 15 euro (verzending inbegrepen) op rekening 330-0102965-05 van Dodion Maurice.

Het is een handige gids en werkinstrument die een overzicht geeft over wat er gepubliceerd is in ons heemkundig tijdschrift, met een waardering en een overzichts inhoud van de artikels.

Een **bibliografie over Hoegaarden** is bijgevoegd, waardoor deze publicatie een volwaardig werkinstrument kan zijn voor de studie van de geschiedenis van Hoegaarden

Vergeet je lidgeld voor 2007 niet te betalen

Een jaarabonnement kost 12,5 euro, te storten op rekening 310-0370021-52

Hoegaarden geeft nog twee andere tijdschriften uit:

't Moutstokje, driemaandelijks blad van de Hoegaardse biergilde

Familieschoon, driemaandelijks tijdschrift van de Confrerie van de V Geslachten van Hoegaarden

Vraag inlichtingen over een gecombineerd abonement met *Alpaïdis* bij:

Etienne Grooten, Residentie Beatrijs, 169, 3300 Tienen, 016/81 72 35

Bestuursleden Heemkundige Kring: Sweerts Georges (voorzitter), Grooten Etienne (secretaris), Kleynen Yvette, De Dobbeleer Elise, Nitelet Diane, Branckaert M., Cipers Rik, Bouthé Irène, Saelmaekers Erik, Degeest Jan, Van Nerum Arthur, Dodion Maurice.
